

Kendelse af 9. oktober 2025 i faglig voldgift FV2024-1343:

Fagligt Fælles Forbund (3F)
for
Tømrersvend A m.fl.
(forhandlingssekretær Mark Christensen)

mod

Dansk Industri Overenskomst III (DI)
for
Juul & Nielsen A/S
(advokat Mathias Staugaard Nielsen)

1. Uoverensstemmelsen

Sagen angår et omfattende renoveringsarbejde i en etageejendom, hvor entreprenøren standser alt arbejde på pladsen med henvisning til reglerne i AB 18 om manglende betaling og i den forbindelse stopper arbejdet på en igangværende akkord ved nedmanding med henvisning til en bestemmelse i Bygningsoverenskomsten herom. Hovedspørgsmålet under sagen er, om bestemmelsen giver entreprenøren adgang til i en sådan situation at foretage nedmanding, eller der foreligger afskedigelse uden påviselig grund, så medarbejderne i akkorden har krav på at få akkordbeløbet fuldt udbetalt.

2. Sagens behandling ved faglig voldgift

Sagen er den 6. oktober 2025 forhandlet for en faglig voldgiftsret med undertegnede, fhv. højesteretspræsident Børge Dahl, som formand og opmand og med følgende partsudpegede medlemmer: forhandlingssekretær Johnny Frimann Storm og konsulent Benjamin Klimek, begge 3F, chefkonsulent, advokat Elisabeth la Cour og seniorchefkonsulent og fagleder Henrik Olsen, begge DI.

Der er under forhandlingen afgivet forklaring af:

- A, tømrersvend, tidligere ansat hos Juul & Nielsen A/S.

- B, tømrersvend, tidligere ansat hos Juul & Nielsen A/S.
- C, tømrersvend, tidligere ansat hos Juul & Nielsen A/S.
- D, Stilling 1, Juul & Nielsen A/S.

Da der efter de partsudpegede medlemmers votering ikke blandt disse var enighed om eller flertal for en afgørelse, træffes afgørelsen af opmanden.

3. Påstande

Klager har nedlagt følgende påstande:

1. Indklagede tilpligtes til klager at betale 266.995,42 kr. (bilag B), subsidiært 141.474,76, kr. (bilag C), alt med procesrente fra de enkelte ydelsers forfaldstid.
2. Indklagede tilpligtes til klager at betale 5.515.619,31 kr. med procesrente fra de enkelte ydelsers forfaldstid.

Indklagede har over for begge påstande nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært mod betaling af mindre beløb.

4. Overenskomstgrundlaget

Hovedaftalen af 1973 (med senere ændringer) mellem DA og LO, nu FH, indeholder i § 4, stk. 2, 1. pkt., følgende bestemmelse:

”Såfremt der uden noget forbehold er antaget arbejdskraft til et bestemt angivet akkordarbejde, kan arbejdsforholdene ikke ændres, uden at vedkommende arbejdsgiver godtgør arbejderne det derved eventuelt opståede økonomiske tab.”

I 2023 Bygningsoverenskomsten mellem DIO III og 3F hedder det bl.a.:

*”Kapitel 7
Akkord/lønssystemer*

*§ 33 Akkordgrundlag
Akkord*

1. Såfremt en af parterne ønsker det, udføres alt nyt arbejde i akkord ...
...

*§ 34 Indgåelse af akkord
Tildeling*

1. Akkordens omfang fastlægges skriftligt, og underskrives af begge parter, før arbejdet påbegyndes, såfremt en af parterne ønsker dette. ...

...

Skriftlige meddelelser

6. Når en besked til et arbejdshold vedrørende arbejdsforholdene er givet skriftligt til tillidsrepræsentanten / medarbejderens repræsentant, betragtes den dermed som værende bragt til arbejdsholdets kundskab. Tillidsrepræsentanten / medarbejderens repræsentant er forpligtet til at give beskeden videre til arbejdsholdet.

§ 35 Akkordforhold

Bindende aftaler

1. En akkord mellem virksomheden og medarbejderne er gensidigt bindende.

Afskedigelse af medarbejder i akkord

2. En virksomhed kan ikke uden påviselig grund afskedige medarbejderne, før arbejdet er fuldført. Sker dette, skal medarbejderne have akkordbeløbet fuldt udbetalt.

Bortgang i akkord

3. ...

Kritik af arbejdet ved bortgang i akkord

4. ...

Akkord i underskud

5. Virksomheden har ret til at afregne akkorden, såfremt virksomheden har dokumenteret, at på opgørelsestidspunktet er medarbejdernes indtjening pr. time mindre end minimallønnen. Herefter er parterne frigjort.

Akkordens afslutning

6. Såfremt ikke andet aftales, ophører ansættelsesforholdet, uden opsigelsesvarsel, når akkorden er afsluttet.

Op- og nedmanding i akkord

7. Virksomheden eller dennes repræsentant kan, når det skønnes nødvendigt eller hensigtsmæssigt, forøge eller reducere antallet af øvrige i akkorden beskæftigede medarbejdere.

Tillidsrepræsentanten / medarbejderens repræsentant kan ikke selvstændigt antage eller afskedige, men har påtaleret, hvis han mener, at der sættes for mange eller for få medarbejdere på akkorden.

Hvis enighed ikke opnås, kan spørgsmålet fagretlig behandles ved mæglingsmøde afholdt senest 5 arbejdsdage efter modtagelse af mæglingsbegæring.”

Bestemmelsen om nedmanding kom ind i overenskomsten i 2004. De gengivne bestemmelser i § 35 om akkordforhold i 2023 Overenskomsten er enslydende med den tilsvarende bestemmelse herom i § 31 i 2004 Overenskomsten mellem Dansk Byggeri (nu DI) og Forbundet Træ- Industri- Byg i Danmark (TIB, nu 3F) – dog er der kommet et nyt stk. 4 til, så stk. 5 og 6 i 2004 Overenskomsten er blevet til stk. 6 og 7 i 2023 Overenskomsten.

Om hvornår der foreligger en nedmandingssituation omfattet af § 34, stk. 7, er der truffet afgørelse ved kendelse af 16. september 2005 i en faglig voldgift mellem TIB og Dansk Byggeri for Einar Kornerup Jylland A/S. Sagen angik virksomhedens opsigelse med overenskomstmæssigt varsel af to tømrere, som sammen med to andre arbejdede på en akkord. Tidsplanen holdt ikke, fordi murerne og betonarbejderne var kommet bagud. Afskedigelse skete med begrundelsen, nedmanding i akkord, og henvisning til den dagældende § 31, stk. 6, samt besked om, at virksomheden ville rette henvendelse til de afskedigede, når arbejdet kunne komme i gang igen. Dansk Byggeri blev frifundet for en påstand om, at afskedigelserne var i strid med overenskomstens bestemmelser om akkordforhold i § 31, stk. 1, 2 og 5, og Hovedaftalens § 4, stk. 2. I opmandens begrundelse hedder det, at bestemmelsen om op- og nedmanding i akkord ”ikke [er] begrænset til at gælde ved akkordens afslutning”, og ”at op- og nedmanding i akkord nu er særligt reguleret i overenskomsten og ikke kan sidestilles med den situation, der er reguleret i overenskomstens § 31, stk. 2”. Det hedder videre i opmandens begrundelse, at der havde været grundlag for at foretage nedmanding som sket, og at virksomheden derfor havde været berettiget til at gøre brug af bestemmelsen i § 31, stk. 6 (nu stk. 7). Der forelå ”en nedmandingssituation, der var reguleret af den nye bestemmelse i stk. 6”. Der blev givet Dansk Byggeri ”medhold i, at *nedmandingen med – og dermed opsigelsen af* - de to medarbejdere i medfør af § 31, stk. 6, var berettiget” [kursiveret her].

5. Sagsfremstilling

Juul & Nielsen (i det følgende: virksomheden) står for et omfattende renoveringsarbejde i etageejendommen Ejendom 1, bl.a. med hævning af taget. Bygherre er boligselskabet SAB. Virksomheden har med et tømrersjak indgået aftaler om akkordtildeling nr. 1 den 14. marts 2023, nr. 2 den 31. juni 2023 og nr. 3 den 19. september 2023. Akkordaftale nr. 1 angår

nærmere opregnede arbejder i etape A, akkordaftale nr. 2 i etape C og akkordaftale nr. 3 i etape B. I akkordaftale nr. 2 er det anført, at denne tildeling ”tillægges tildeling til Akkordtildeling nr. 1”. I akkordtildeling nr. 3 hedder det tilsvarende, at denne tildeling ”tillægges tildeling til Akkordtildeling nr. 1 fra 27/3-23”, og hertil er føjet: ”Under samme betingelser som tildeling nr. 1 tildeles til sjakket hermed alt tømrerarbejde på etape B”.

Det hedder i akkordaftale nr. 1 bl.a., at der ”er enighed om, at ovenstående arbejde tildeles A, C, E, F, G og H”. I rubrikken ”Særlige bemærkninger” hedder det:

”Der skal være enighed om op- og nedmanding i akkorden mellem byggeledelsen og svendene.”

I akkordtildeling nr. 2 hedder det bl.a., at ”der er aftalt opmanding med B og I d. 30.05-2023, og: ”LME – det forventes at mande op med 3-6 mand”.

Den 15. oktober 2024 holdt virksomheden om morgenen et møde med underentreprenørerne og fulgte kl. 08.55 samme dag op med en mail til underentreprenørerne om ”standsning af alle arbejder”, hvori det bl.a. hedder:

”... Samvirkende Boligselskaber (”SAB”) ved KAB har ikke betalt J&N et betydeligt udestående tocifret millionbeløb på trods af, at J&N gentagne gang har anmodet om SAB om dette. SAB har tværtimod afvist betaling for udførte kontraktarbejder og ændrings- og ekstraarbejder ...

Der er tale om exceptionelt likviditetsbelastende udeståender for J&N, men naturligvis også for jer underentreprenører.

J&N har derfor d. 7/10 varslet standsning af arbejdet over for SAB. På trods af dette standsningsvarsel har SAB ikke betalt det fulde udestående beløb eller stillet betryggende sikkerheds for beløbets betaling.

Som følge af denne manglende betaling og manglende stilling af betryggende sikkerhed, suspenderes arbejdet med virkning fra 15. oktober for at sikre sig og underentreprenører.

Rent praktisk betyder dette, at underentreprenører bedes suspendere arbejdet og tabsbegrænse mest muligt indtil situationen med SAB er afklaret. ...”

Den 15. oktober 2024 arbejdede 3 tømrersvende på tømrerakkorden: A, E og C. De fik hver især en seddel om ”Nedmanding i akkord”, hvori det hedder:

”Det meddeles herved, at du efter overenskomstens bestemmelser nedmandes i akkord.

Du fratræder **d.15.10.24** ved arbejdstids ophør.

Evt. andre oplysninger:

Nedmandingen skyldes at Juul & Nielsen har effektueret arbejdsstandsning over for bygherre fra d.15.10.24”

Det er oplyst, at afskedigelsen af C blev trukket tilbage, da han tidligere havde anmeldt fædreorlov.

For A og E er der fremlagt dagpengekort for bl.a. oktober 2024, hvori de hver især om ansættelsesforhold har angivet Juul & Nielsen med ”slutdato 15.10.2024”.

Ifølge en oversigt fremlagt af klager (sagens bilag S) har der været følgende antal deltagende svende i akkorden:

- Fra 17-04-2023: 6
- Fra 29-05-2023: 8
- Fra 17-07-2023: 9
- Fra 28-07-2023: 8
- Fra 18-09-2023: 9
- Fra 12-01-2024: 8
- Fra 22-01-2024: 10
- Fra 21-03-2024: 12
- Fra 12-04-2024: 10
- Fra 19-04-2024: 8
- Fra 29-04-2024: 7
- Fra 02-05-2024: 5
- Fra 07-06-2024: 3

Ifølge oversigten stoppede I og J den 12. april 2024, F og H den 7. juni 2024, G den 29. april 2024.

Klager har fremlagt lønsedler, hvor der i linjen ”Stillingsbetegnelse” som tekst i stedet er anført ”Fratrædelsesdato”, bl.a. for:

- A og E: 02.12.2024,
- F og H: 02.12.2024,
- I og J: 22.04.2022,
- G 29.04.2024.

Klager har henvist til lønsedler for lønperioden uge 49-50 2024, hvoraf det fremgår, at der er udbetalt særlig lønopsparing med følgende angivelse: ”Særlig opsparing-overskud ved fratrædelse”.

Klager har henvist til, at F gennem virksomhedens sagsstyringssystem, Chisa, den 6. december 2024 fik en besked om, at ”Entreprenør ønsker at du forlader projekt: 16437 (Ejendom 1)”, og den 9. december 2024 besked om, at ”Du frakobles projektet: Ejendom 1 om 4 dage”.

Klager har fremlagt breve fra Gjensidige Forsikring til nogle af akkorddeltagerne om, at fra en angiven dato ”er du ikke længere omfattet af en sundhedsforsikring hos Gjensidige Forsikring via Juul & Nielsen A/S”. Det drejer sig om medarbejderne I og J– i brevene til dem er datoen 30-04-2024. I breve til A, E og F er datoen 28-02-2025.

I e-mail af 15. april 2025 fra F til virksomheden hedder det:

”Jeg vil bare på vegne af sjakket høre, hvad status er på Ejendom 1– er der noget nyt?”

Virksomheden svarede samme dag:

”Der er desværre fortsat intet nyt ?
Vi vender tilbage når vi ved noget mere.”

I e-mail af 8. august 2025 fra A til virksomheden hedder det:

”Tak for tilbuddet om at komme tilbage hos Juul & Nielsen.

Vi har ikke mulighed for at starte op, da vi er bundet af andet arbejde.”

I e-mail af 11. august 2025 sendt af virksomheden til A den 11. august 2025 kl. 16:07 hedder det:

”Jeg bekræfter at jeg har modtaget din mail om at i ikke kan starte op den 18/8-2025, som drøftet på vores møder.”

I e-mail samme dag kl. 18:19 fra C til virksomheden hedder det:

”Jeg er tilbage fra barsel d. 25.
Hvor skal jeg møde og hvad skal jeg lave?”

I e-mail af 12. august 2025 fra virksomheden til C hedder det:

”...
Jeg kan forstå, at sjakket har takket nej til at komme tilbage på Ejendom 1, og derfor skal vi finde noget til dig.

Jeg vender tilbage til dig i næste uge, hvor du bedes møde op.”

I e-mail af 24. august 2025 fra virksomheden til C hedder det:

”Har aftalt ..., at du starter i serviceafdelingen i morgen.
Du bedes møde op på vores adresse ...
God arbejdslyst – det er dejligt at have dig tilbage!”

I brev af 28. august 2025 opsigde virksomheden C til fratrædelse den 11. september 2025 med angivelse af, at opsigelsen ”skyldes manglende passende arbejde”.

Beløbene i klagers påstand 1 er samlet løn med sociale omkostninger til A og E i perioden 16. oktober-2. december 2024, opgjort i sagens bilag B ud fra løn til akkordgennemsnit (401,98 kr. i timen) og i sagens bilag C ud fra deres personlige timeløn (213,80 kr. i timen). Beløbet i klagers påstand 2 er beregnet i sagens bilag D ud fra en opgørelse af akkorden til 3.866.409,90 kr. tillagt sociale omkostninger (feriegodtgørelse, særlig lønop-sparing og pensionsbidrag).

6. Forklaringer

A har forklaret bl.a., at han var akkordholder på Ejendom 1. Han var med til at forhandle tildeling nr. 1. Der har undervejs i akkorden været en hel del op- og nedmanding, hvor de er blevet spurgt, men hvor der ikke er blevet lyttet til dem. Når han skrev til virksomheden den 15. april 2025, et halvt år efter, at de var sendt hjem, om status på projektet, skyldtes det, at han efter at have læst i Licitationen om konflikten mellem virksomheden og boligselskabet var bekymret for, om de fik deres penge.

B har forklaret bl.a., at han var akkordholder. Han var med til at forhandle tildeling nr. 2 og nr. 3 og underskrev nr. 3. De blev ikke inddraget i op- og nedmanding, som der har været stor uenighed om.

C har forklaret bl.a., at han modtog besked om nedmanding den 15. oktober 2024, men den blev umiddelbart efter trukket tilbage, da virksomheden forinden havde fået besked om, at han skulle på barsel. Han holdt ferie fra den 16. oktober til den 15. november 2024. Da han kom tilbage, satte virksomheden ham til arbejde på en anden plads. Han var timelønnet på den plads. I slutningen af november 2024 blev han sygemeldt, og det var han, indtil han gik på barsel den 7. marts 2025. Efter orloven mødte han op på værkstedet den 25. august 2025. Han blev sat til at rydde op, køre på losseplads og den slags. Han blev ikke tilbudt at fortsætte i akkorden.

D har forklaret bl.a., at virksomheden i oktober 2024 økonomisk var i en ekstremt presset økonomisk situation. En entreprenørs varslings af, at arbejdet på en plads standses, er det hårdeste kort, man kan trække, og det sker yderst sjældent, fordi det har drastiske konsekvenser. Alt arbejde standses, pladsen lukkes fuldstændigt ned, alt låses af og sikres og overlades til bygherren. Det var ikke en mulighed at standse alt andet og lade tømmerne fortsætte på deres akkord. Det, som aktuelt stod til betaling, og som ikke blev betalt trods varsel på varsel, var ca. 10 mio. kr., som ville blive øget med ca. 4 mio. kr. om måneden, hvis de ikke stoppede. De var tvunget til at stoppe, de kunne ikke gøre det færdigt for deres egne penge, virksomheden ville være truet på sin eksistens. De havde forventet, at nedlukningen af pladsen ville betyde, at der ville blive indledt forhandlinger i løbet af 2-3 uger om en løsning, hvad ifølge deres rådgivere var det der skete i 99 procent af tilfældene. Det skete imidlertid ikke. Der blev først fundet en løsning op til sommerferien 2025, så arbejdet på pladsen kunne gå i gang i august 2025. Hvis de havde haft noget at berette tidligere, ville de have taget kontakt til sjakket tidligere. De forstod As svar af 8. august 2025 som et svar fra sjakket. De havde ingen muligheder for at beskæftige sjakket på andre pladser. De havde kun arbejde på fire pladser,

hvilket var halvt så mange som de burde have. De fandt arbejde til C nogle uger, men det var på en plads, som var lige ved at være afsluttet.

7. Parternes argumentation

7.1. Klager har i klageskriftet anført:

”Sagsfremstilling påstand 1

Indklagede tilpligtes at betale løn til akkordtimefortjeneste til A og E da de nedmandes i akkord idet indklagede har effektueret en arbejdsstandsning over for bygherre fra den 15. oktober 2024. Da virksomheden i denne situation ikke kan benytte Bygningsoverenskomstens § 35, stk.7, til at frigøre sig for betaling af løn, gøres der krav om akkordfortjenesten i hjemsendelsesperioden til A og E jf. hovedaftalens § 4, stk. 2.

...

Indledningsvist må klager henvise til tildelingen som sjakket har lavet med indklagede (Bilag K). Her fremgår det, at der skal være enighed om op- og nedmanding i akkorden. I nærværende sag er sjakket ikke blevet inddraget i nedmandingen eller indklagedes situation på arbejdspladsen.

På baggrund af en økonomisk uenighed mellem indklagede og bygherren ... får svendene på pladsen en nedmandingsseddel, og skal fratræde den 15. oktober, ved arbejdstids ophør (Bilag I).

...

I en situation som i nærværende sag er det klagers opfattelse, at indklagede ikke kan gøre brug af § 35, stk. 7, og sende sine medarbejdere hjem på dagpenge, indtil der er opnået økonomisk enighed med bygherren, og derfor er forpligtet af hovedaftalens § 4, stk. 2, med den konsekvens at betale det økonomiske tab sjakket har mistet i perioden 15. oktober 2024 frem til den 2. december 2024 hvor sjakket opsiges (Bilag B).

De nedmandede svende er ikke i perioden blevet tilbudt beskæftigelse på indklagedes andre byggeprojekter som der ellers var mulighed for. Det er kun C som blev tilbudt arbejde på de andre projekter, da C havde varslet barsel, blev nedmandingen trukket tilbage.

Sagsfremstilling påstand 2

Den 15. oktober 2024 nedmandes ...

Den 6. december 2024 får sjakket denne besked fra Chisa som er indklagedes sagsstyringssystem ...

Den 9. december 2024 denne besked fra Chisa ...

Lønperiode uge 49-50 udbetales særlig lønopsparing ... Som det fremgår af lønsedlerne "Fratrædelsesdato 02.12.2024" ...

...

I marts 2025 får sjakket besked om at deres sundhedsforsikring hos Gjensidige forsikring ophører pr. den 28. februar (Bilag N).

Denne besked understøtter klagers påstand om at sjakket pr. 2. december er afskediget i en igangværende akkord.

Den 12. august 2025 bliver indklagede kontaktet af C hvor der spørges ind til hvor han skal møde op, og hvad han skal lave (Bilag Q).

Den 25. august 2025 starter C op på arbejde igen efter endt barsel.

Den 28. august 2025 modtager C sin opsigelse, og er dermed som resten af sjakket opsagt i en igangværende akkord (Bilag R).

Anbringender til støtte for påstand 1

At indklagede tilpligtes at anerkende at betale løn i perioden 15. oktober til 2. december jf. bilag B.

At § 35, stk. 7, finder anvendelse når der ikke er tilstrækkelig fremdrift i akkorden, enten på grund af akkordens afslutning eller manglende fremdrift pga. andre entreprenører på byggepladsen og hvor tidsplanen danner grundlag for det.

At indklagede tilpligtes til at erkende at § 35 stk. 7, ikke kan anvendes i en økonomisk tvist mellem bygherre og indklagede.

Anbringender påstand 2

At indklagede jf. § 35, stk. 2, tilpligtes at udbetale den fulde akkordsum, jf. bilag D.

Klager har i replikken yderligere anført:

”...

Indklagede havde rig mulighed for at beskæftige de 3 tilbageværende svende i akkorden på nogle af indklagedes andre byggepladser, indtil akkorden kunne genoptages.

...

Indklagede gør gældende, at der ikke var passende arbejde til tømrersvend C og han derfor opsiges den 28. august 2025.

C fremgår på tildelingen, og dermed er arbejdet som fremgår på tildelingen tildelt ham og sjakket. Indklagede har ikke tilbudt C at han kunne starte akkorden op igen med et nyt sjak, men derimod opsagt ham i en igangværende tildeling. ...

...

Klager gør gældende at nedmandingen i nærværende sag ikke er lovlig, da indklagede ikke kan bruge dagpengesystemet for at frigøre sig lønforpligtelse i nedmandingsperioden, da indklagede egenhændigt har nedlukker byggepladsen grundet en økonomisk tvist med bygherren.

...”

Klager har procederet sagen mundtligt i overensstemmelse, hvad der foran er gengivet fra skriftvekslingen. Hovedsynspunktet bag påstand 1 er, at de to medarbejdere blev endeligt afskediget den 2. december 2024, således som lønsedler og hele det efterfølgende forløb viser. Der forelå hverken force majeure eller anden gyldig grund. Overenskomstens § 35, stk. 7, omfatter ikke en økonomisk strid med bygherren, de to svende kunne ikke nedmandes og skal derfor have løn i hjemsendelsesperioden, indtil de blev endeligt afskediget. Der havde været masser af muligheder for at beskæftige dem på andre pladser i perioden. Svendene havde ønsket et samarbejde om op- og nedmanding, men de blev på trods af deres aftale i tildeling 1 aldrig spurgt. Når der ikke kunne nedmandes efter § 35, stk. 7, og de blev afskediget, skal det fulde akkordbeløb udbetales efter § 35, stk. 2. C var stadig ansat, da arbejdet på pladsen blev genoptaget, og var en af dem, som akkorden var tildelt; han havde krav på komme tilbage til akkorden, men blev ikke spurgt og i stedet fyret.

7.2. Indklagede har navnlig anført, at akkordsjakket ikke blev opsagt i en løbende akkord, men nedmandet midlertidigt med ret til at fortsætte akkorden og genindtræde i arbejdet, når dette kunne genoptages. Sjakket fik mulighed for at vende tilbage til akkorden, da arbejdet på pladsen blev genoptaget i august 2025, hvad de imidlertid takkede nej til. Virksomheden spurgte akkordholder og var berettiget til at tage dennes svar som et svar afgivet på vegne af sjakket, sådan som svaret da også var formuleret. Der var ikke pligt til at spørge hver enkelt sjakdeltager, herunder C.

Ordlyden af § 35, stk. 7, overlader det til virksomheden at skønne, om det er nødvendigt eller hensigtsmæssigt at nedmande. I en situation som den foreliggende, hvor det vil være

livstruende for en virksomhed uden betaling fra bygherren at fortsætte arbejdet, og hvor det er nødvendigt for virksomhedens overlevelse at tage det skrappeste middel i brug, nemlig en standsning af arbejdet, er det indlysende, at også arbejdet på akkorden må indstilles. At nedmande i den situation opfylder klart kravet i bestemmelsen om, at virksomheden har et sagligt grundlag for, at det skønnes nødvendigt eller hensigtsmæssigt.

Aftalen i tildeling 1 skal forstås i overensstemmelse med bestemmelsen i overenskomsten, der er ikke tillagt sjakket en egentlig vetoet. Det giver ikke mening, at en akkord skulle kunne hindre virksomheden i at standse arbejdet efter AB i en situation, hvor bygherren ikke betaler det, som er nødvendigt for, at entreprenøren kan opretholde arbejdet. Det ville have kostet virksomheden livet, hvis de ikke havde standset arbejdet på pladsen.

Virksomheden var i det hele hårdt presset, havde kun gang i halvt så meget, som var normalt og nødvendigt. Der var ikke mulighed for at flytte alle tre til andet arbejde. Konsekvensen af overenskomstmæssig nedmanding er, at der ikke er nogen forpligtelse til betaling af løn. Der er intet grundlag overhovedet for påstand 1.

8. Opmandens begrundelse og resultat

Forståelsen af overenskomsten

Efter overenskomsten § 35, stk. 7, kan en virksomhed foretage nedmanding, ”når det skønnes nødvendigt eller hensigtsmæssigt”. Der er således efter ordlyden tillagt virksomheden adgang til at foretage nedmanding ud fra en skønsmæssig bedømmelse af, om det er nødvendigt eller hensigtsmæssigt. Det må anses for underforstået, at det er en bedømmelse, som skal foretages ud fra saglige, driftsmæssige hensyn, der er ikke overladt virksomheden et frit skøn. Det er i fagretlig praksis fastslået, at i tilfælde, hvor en entreprenør på grund af forsinkelse og mangler ved andre entreprenørers arbejde ikke kan komme til at udføre arbejdet som planlagt, foreligger der en nedmandingssituation omfattet af § 35, stk. 7, jf. faglig voldgiftskendelse af 16. september 2007. Der er ikke i ordlyden af bestemmelsen noget holdepunkt for at antage, at noget andet skulle gælde, hvor virksomheden ikke kan komme til at udføre arbejdet som følge af manglende planmæssig fremdrift i byggeriet, der skyldes forsinkelse og mangler ved bygherrens tilrettelæggelse og leverancer. Der er heller ikke i ordlyden af bestemmelsen noget holdepunkt for, at den ikke omfatter den situation, hvor virksomheden som følge af bygherrens betalingsmisligholdelse træffer den indgribende beslutning at standse arbejdet på pladsen. Der er ikke under sagen fremkommet noget, som kan understøtte en forståelse af bestemmelsen,

hvorefter der skulle være forskel på udefra kommende begivenheder som manglende materialer og manglende betaling.

På denne baggrund må Juul & Nielsen i en situation som den foreliggende, hvor Juul & Nielsen har anset det for økonomisk nødvendigt at standse arbejdet på pladsen som følge af bygherrens manglende betaling, og hvor der ikke foreligger oplysninger, som giver grundlag for at anse standsningen for begrundet i andet end saglige, driftsmæssige overvejelser, anses for berettiget til at foretage nedmanding af alle i akkorden efter overenskomstens § 35, stk. 7.

Aftalen om enighed om op- og nedmanding mellem byggeledelsen og svendene

Adgangen til i en sådan situation at foretage nedmanding kan ikke anses for omfattet af aftalen i akkordtildeling nr. 1, hvorefter der skal være ”enighed om op- og nedmanding i akkorden mellem byggeledelsen og svendene”. Muligheden for, at en sådan situation kan opstå, er en så speciel risiko, at den ligger helt uden for, hvad byggeleder og sjak har haft af forudsætninger, da de indgik aftalen om enighed om op- og nedmanding. Aftalen om enighed om op- og nedmanding må anses for begrænset til at angå sådanne op- og nedmandingsspørgsmål, som naturligt henhører under, hvad byggeledelsen på pladsen håndterer. Det ligger helt uden for denne aftales naturlige forudsætninger at tillægge den virkning i forhold til beslutninger, som ikke træffes af byggeledelsen på pladsen, men af virksomhedens øverste ledelse. En beslutning som Juul & Nielsens beslutning om i anledning af boligselskabets manglende betaling at standse alt arbejde på pladsen Ejendom 1 er en beslutning af en sådan betydning, at den ligger helt uden for, hvad en byggeledelse kan træffe beslutning om. Det forhold, at beslutningen om nedmanding den 15. oktober 2024 blev truffet uden aftale derom med akkordsjakkets, indebærer derfor ikke et brud på aftalen om enighed i tildeling nr. 1.

Klagers påstand 2

Det er i den omtalte faglig voldgiftskendelse af 16. september 2005 fastslået, at i tilfælde, hvor nedmanding er berettiget efter overenskomstens § 35, stk. 7, er en nedmandingsbegrundet opsigelse ”dermed” berettiget efter overenskomstens § 35, stk. 7. Afskedigelse i forbindelse med berettiget nedmanding efter § 35, stk. 7, udelukker krav på akkordbeløbet efter § 35, stk. 2, som følge af selve den nedmandingsbegrundede afskedigelse.

Nedmanding og hermed forbunden afskedigelse i forbindelse med standsning af arbejdet ændrer ikke noget ved akkordtildelingen. Når tiden for udførelse kommer, skal den skete

tildeling respekteres ved, at der gives dem, akkordarbejdet ved akkordaftalen er tildelt, adgang til at udføre arbejdet.

Da konflikten mellem Juul & Nielsen og bygherren blev løst, og arbejdet skulle gøres færdigt, rettede Juul & Nielsen henvendelse til akkordholder A, som i e-mail af 8. august 2025 meddelte, at ”Vi har ikke mulighed for at starte op, da vi er bundet af andet arbejde”. Juul & Nielsen bekræftede den 11. august 2025 i en e-mail til akkordholder A at have modtaget besked om, at ”i ikke kunne starte op den 18. august 2025”. Denne e-mail må forstås som en skriftlig bekræftelse af modtagelse af besked fra akkordholder om, at sjakket ikke kunne møde på pladsen og færdiggøre akkorden. Der var da heller ikke i As e-mail af 8. august 2025 gjort undtagelse for nogen på sjakket, og uden udtrykkelig undtagelse af nogen, havde Juul & Nielsen fuld føje til at forstå tilbagemeldingen som dækkende hele sjakket. Med akkordholder As meddelelse den 8. august 2025 og Juul & Nielsens skriftlige bekræftelse den 11. august 2025 bortfaldt akkordtildelingen for så vidt angår den udestående del af det akkordtildelte arbejde. Den oprindelige akkordtildeling er således i forløbet efter nedmandingen fuldt ud respekteret ved arbejdets genoptagelse og færdiggørelse.

Til klagers synspunkter om Cs afskedigelse i akkord den 28. august 2025 bemærkes: Uden udtrykkeligt forbehold for C har Juul & Nielsen haft føje til at forstå tilbagemeldingen fra akkordholder A som også omfattende ham. Der var da heller ingen protest, da Juul & Nielsen den 12. august 2025 i besvarelse af Cs henvendelse om tilbagekomst fra barsel skrev, at sjakket havde takket nej til at komme tilbage til Ejendom 1, så de skulle finde ud af, hvad han skulle lave ved tilbagekomst. Ved afskedigelsen af C den 28. august 2025 forelå der ikke en akkordtildeling vedrørende den udestående del af akkorden til ham eller den øvrige del af sjakket.

Herefter – og da det som klager i øvrigt har anført ikke kan føre til et andet resultat – foreligger der ikke noget grundlag for at give klager medhold i påstand 2, hverken helt eller delvist.

Klagers påstand 1

Som klagers krav om lønbetaling i perioden 15. oktober-2.december 2024 til A og E er fremført, skal Juul & Nielsen have nedmandet og afskediget i strid med overenskomstens § 35, stk. 7. Af det foran anførte følger, at nedmandingen og afskedigelsen af de to ikke er i strid med bestemmelsen.

Til det, som klager i øvrigt har anført, bemærkes:

Det fremgår af meddelelserne den 15. oktober 2024 til A og E om nedmanding, at de blev nedmandet i akkord med den konsekvens, at ”du fratræder d. 15.10.24 ved arbejdstids ophør”. Svendene synes da heller ikke at have været i tvivl om, at de var blevet afskediget, idet de meldte sig ledige og modtog dagpenge. Klagers synspunkt om hjemsendelse og endelig afskedigelse den 2. december 2024 støttet på diverse efterfølgende angivelser i lønsedler mv. kan da heller ikke ændre på, at de to svende må anses for afskediget som anført i meddelelserne den 15. oktober 2024.

Klager har anført, at Juul & Nielsen havde mulighed for at beskæftige de to svende på andre pladser i perioden. Klager har imidlertid ikke underbygget standpunktet faktuel. Det fremgår heller ikke, hvilken relevans synspunktet har i forhold den nedlagte påstand og det, som er anført til støtte for den i form af anbringender.

Der foreligger herefter ikke i det, som klager har anført, noget grundlag for at give klager medhold i påstand 1, hverken helt eller delvist..

Thi bestemmes:

Dansk Industri Overenskomst III (DI) for Juul & Nielsen A/S frifindes.

Hver part bærer egne omkostninger ved sagens behandling og halvdelen af udgiften til opmand.

Børge Dahl